

Ministerie van Justitie

Horen, Zien en Zwijgplicht?

Wegwijzer huiselijk geweld,
kindermishandeling en beroepsgeheim

Horen, Zien en Zwijgplicht?

Wegwijzer huiselijk geweld,
kindermishandeling en beroepsgeheim

Voorwoord

Voor u ligt de herziene publicatie ‘Horen, zien en zwijgplicht?’, een wegwijzer over huiselijk geweld, kindermishandeling en beroepsgeheim. De reden voor de oorspronkelijke publicatie was de vraag vanuit verschillende beroepsgroepen naar meer duidelijkheid met betrekking tot de mogelijkheden om informatie over huiselijk geweld en kindermishandeling met anderen te delen. Dat boekje, gecombineerd met de digitale wegwijzer www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl, voorzagt dus in een behoefte.

Inmiddels zijn er enkele ontwikkelingen, die het nodig maken deze publicatie te actualiseren. Zo is met ingang van 1 januari 2009 de Wet tijdelijk huisverbod in werking getreden. Deze wet vergt goede samenwerking tussen veel verschillende partners, en dat noodzaakt dus tot het uitwisselen van veel informatie. Dan mag het niet zo zijn dat de verschillende partners de mogelijkheden en bevoegdheden op dit punt niet goed weten. Het huisverbod is immers geen doel op zich, maar een instrument dat gepaard moet gaan met adequate hulpverlening.

Daarnaast is er het traject van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, waarover u ongetwijfeld al iets hebt gehoord of misschien al wel mee bezig bent. Er komt een wettelijke plicht voor instellingen om over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te beschikken. Deze wet zal voor een groot aantal, heel uiteenlopende organisaties en zelfstandige beroepskrachten gaan gelden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang en justitiële instellingen. Voor deze en nog veel meer sectoren gaat de verplichting gelden om over een meldcode te beschikken en deze te gebruiken, wanneer men in aanraking komt met huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook dan is het van groot belang dat men goed op de hoogte is welke mogelijkheden er zijn om informatie uit te wisselen, hulpverlening op gang te brengen en het geweld te stoppen.

Professionals beroepen zich in geval van huiselijk geweld of kindermishandeling vaak op hun zwijgplicht of beroepsgeheim. Toch is het beroepsgeheim niet absoluut. Onder bepaalde voorwaarden kan een melding van huiselijk geweld worden gedaan. Het toverwoord is daarbij zorgvuldigheid; uit rechterlijke uitspraken blijkt dat het beroepsgeheim mag worden doorbroken, mits dit maar zorgvuldig gebeurt. Het is dus niet: niet melden, tenzij, maar: melden, mits!

Niet melden, tenzij, maar: melden, mits!

Voor vermoedens van kindermishandeling is dit geregeld in de Wet op de jeugdzorg, die een uitdrukkelijk meldrecht bevat. Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere

zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zonodig zonder toestemming van het kind of de ouder, bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling te melden. Voor vermoedens van huiselijk geweld zal de nieuwe wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling een vergelijkbaar wettelijk meldrecht gaan bevatten.

Ik hoop van harte dat de papieren én de digitale wegwijzer u zullen helpen bij de moeilijke afwegingen die u bij de uitvoering van uw werk regelmatig moet maken. Ik wens u daarbij veel succes!

De Minister van Justitie,
mede namens de Minister voor Jeugd en Gezin en de Staatssecretaris van VWS,

E. Qu. -

Hoofdstuk 1

Horen, zien en zwijgplicht, of: informatie delen?

Deze publicatie is bedoeld voor iedereen die in zijn of haar werk geconfronteerd wordt met huiselijk geweld of kindermishandeling. Of u nu medewerker van de thuiszorg bent of van het consultatiebureau, huisarts of leerkracht, maatschappelijk werker of reclasseringsambtenaar.

Het is bijna onvermijdelijk dat u in uw werk signalen van huiselijk geweld tegenkomt. Van alle vrouwen en mannen tussen de achttien en zeventig jaar, is 45 procent ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld, als kind, partner of ouder.¹

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Met 'huiselijke kring' worden (ex-)partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord 'huiselijk' verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden), maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om psychisch of lichamelijk geweld (waaronder seksueel geweld). Het kan de vorm aannemen van bijvoorbeeld partnergeweld, kindermishandeling, mishandeling of verwaarlozing van ouderen, of geweld tegen ouders.

Voor kindermishandeling wordt de definitie uit de Wet op de Jeugdzorg gehanteerd. Hieronder wordt verstaan elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Slachtoffers en plegers van huiselijk geweld of kindermishandeling vragen meestal niet zelf om hulp.

Slachtoffers en plegers van huiselijk geweld of kindermishandeling vragen meestal niet zelf om hulp. Terwijl er wel degelijk hulp nodig is om het geweld te stoppen. Sterker nog: hoe eerder men ingrijpt, hoe beter. Snelle interventie kan escalatie voorkomen.

¹ Huiselijk geweld, Aard, omvang en hulpverlening. T. van Dijk, S. Flight, E. Oppenheim, en B. Duesmann (Intromart, Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek). 1997.

Bovendien is het risico op ontwikkelingsproblemen bij kinderen die mishandeld worden of die getuige zijn van huiselijk geweld zo groot, dat vroegtijdig ingrijpen noodzakelijk is. Om toereikende hulp op gang te brengen zullen beroepskrachten, die betrokken zijn bij de aanpak van huiselijk geweld of kindermishandeling, informatie moeten delen.

Maar cliëntgegevens wissel je niet zomaar uit. De geheimhoudingsplicht staat bij de meeste beroepskrachten hoog in het vaandel. De regelgeving op het gebied van de geheimhoudingsplicht is streng, maar biedt wel ruimte om het belang van de cliënt af te wegen tegen het belang van geheimhouding. Omdat iedere situatie anders is, bestaat er geen pasklaar antwoord op de vraag wanneer de geheimhouding doorbroken mag worden. Die beoordeling moet u zelf maken.

Deze brochure informeert u over de mogelijkheden die er zijn en de hulp die u kunt vinden bij het maken van de juiste afwegingen. Voor advies op maat, verwijzen wij naar onze wegwijzer op internet (zie hoofdstuk 5). Dit digitale instrument maakt, per beroepsgroep, in een aantal stappen inzichtelijk hoe en wanneer er informatie met anderen gedeeld mag worden.

Hoofdstuk 2

Wat is er mogelijk?

Beroepsgeheim

Heel veel beroepskrachten die met huiselijk geweld of kindermishandeling te maken krijgen hebben een beroepsgeheim. Dit beroepsgeheim verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over de cliënt aan derden te verstrekken, tenzij de cliënt hem daarvoor toestemming heeft gegeven. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken.

Er doet zich bij de omgang met het beroepsgeheim een zekere paradox voor. Het beroepsgeheim is hét instrument bij uitstek om er voor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt, omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen.

Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig.

Toestemming van de cliënt

Met toestemming van de cliënt is gegevensuitwisseling bijna altijd rechtmatig. Maar om toestemming te verkrijgen, zal eerst het probleem op tafel moeten worden gelegd. Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn zwaar en beladen onderwerpen om ter sprake te brengen. Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) en Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG's) kunnen u adviseren hoe u dit kunt aanpakken. Maar u zult het uiteindelijk zélf moeten doen.

Niemand in een gezin waar mishandeling plaatsvindt is blij met deze situatie.

In dit kader is het goed om te beseffen dat niemand in een gezin waar mishandeling plaatsvindt blij is met deze situatie. Uit onderzoek onder huisartsen² blijkt dat mishandelde vrouwen het bespreekbaar maken van partnergeweld erg op prijs stellen. Ze waarderen het luisteren en de stimulans om iets aan de situatie te veranderen. Verder is bekend dat de meeste plegers zich schamen voor hun agressie.

---

² The doctor and the woman who “fell down the stairs”, Family doctor's role in recognising and responding to intimate partner abuse. S.H. Lo Fo Wong, Radboud Universiteit, 2006.

Vaak speelt een gevoel van machteloosheid een rol. Dat geldt ook voor ouders die hun kind(eren) mishandelen of verwaarlozen. Kortom, alle betrokkenen bij huiselijk geweld kunnen uw inmenging ervaren als toegang tot een hulpaanbod waar zij zelf niet om durven te vragen.

De manier waarop toestemming moet worden verkregen staat vrij. Mondelinge toestemming om gegevens te verstrekken is in principe voldoende. Maar met het oog op eventuele bewijsvoering verdient schriftelijke toestemming de voorkeur. Noteer in beide gevallen de datum waarop de toestemming verkregen is. Vermeld verder welke gegevens er precies verstrekt zullen worden, aan wie en waarom.

Kinderen

In het geval van kinderen of jongeren moet toestemming worden verkregen via de wettelijk vertegenwoordiger en/of de jongere zelf. Hiervoor gelden per beroepsgroep andere regels. Via de Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Beroepsgeheim (zie hoofdstuk 5) kunt u nagaan welke regels op uw beroepsgroep van toepassing zijn.

Tip

Beloof een kind nooit geheimhouding. Professioneel ingrijpen is vaak de enige manier om herhaling van kindermishandeling te voorkomen. Door geheimhouding te beloven, kunt u zelf geen kant meer op.

Geen toestemming van de cliënt

Het beroepsgeheim is gelukkig niet absoluut. Ook zonder toestemming van de cliënt kan een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling, onder bepaalde voorwaarden, worden gedaan. De hulpverlener is dan van mening dat de plicht om te spreken zwaarder weegt dan de geheimhoudingsplicht. Dit is bijvoorbeeld aan de orde als op die manier ernstige mishandeling voorkomen kan worden.

Voor vermoedens van kindermishandeling is dit nog eens bevestigd in artikel 53 lid 3 van de Wet op de jeugdzorg dat een uitdrukkelijk meldrecht bevat. Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zonodig zonder toestemming, bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling te melden. U moet wel kunnen verantwoorden waarom u zonder toestemming meldt. Raadpleeg daarom eerst de Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Beroepsgeheim.

Voor vermoedens van huiselijk geweld waarbij alleen meerderjarigen zijn betrokken, zal de nieuwe Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling een vergelijkbaar wettelijk

meldrecht gaan bevatten. Het toverwoord is daarbij: zorgvuldigheid. Uit rechterlijke uitspraken blijkt dat het beroepsgeheim mag worden doorbroken, mits dit maar zorgvuldig gebeurt.

Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn cliënt behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de cliënt te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
4. Zijn de belangen van de cliënt die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de cliënt heeft bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan, welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

Tip

Kinderen die passief getuige zijn van huiselijk geweld worden officieel aangemerkt als slachtoffers van kindermishandeling. Een groot deel van deze kinderen ondervindt hier namelijk ernstige gevolgen van. Zij raken getraumatiseerd en krijgen klachten als depressie, angsten, agressie, slapeloosheid en teruggetrokken gedrag. Vaak is voor deze kinderen een apart hulpverleningstraject wenselijk. Iedereen heeft het recht om het vermoeden, dat kinderen getuige zijn van huiselijk geweld, te melden aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (zie pagina 17). Dit schept de mogelijkheid om, zonder toestemming van de betrokkenen, toch melding te maken van huiselijk geweld.

Vastleggen van uw afweging

Het verstrekken van cliëntgegevens aan derden moet u goed kunnen motiveren, ook achteraf. Leg daarom alle stappen die u zet rondom het doorbreken van uw zwijgen, vast in het cliëntendossier.

Hoe meer informatie hoe beter. Heeft u bijvoorbeeld toestemming van uw cliënt gekregen voor gegevensverstrekking, vermeld er dan bij voor welke informatie die toestemming precies geldt en met wie u de gegevens mag uitwisselen. Heeft u geen toestemming, noteer dan wel de pogingen die u heeft ondernomen om deze te verkrijgen. Beantwoord de vijf hierboven genoemde vragen, zet uw afwegingen op papier en voeg dit toe aan het dossier. Wie alles goed vastlegt, is beter in staat goede hulp te bieden. Zeker als een zorgrelatie langere tijd duurt. Zo kunt u zich later goed verantwoorden.

Hoofdstuk 3

Wie doet wat?

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Als u vermoedt dat een kind wordt mishandeld of verwaarloosd, kunt u altijd een melding doen bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). U kunt daar ook alleen advies inwinnen. Alle provincies en grootstedelijke regio's hebben een eigen AMK. Zij zijn bereikbaar via het landelijke telefoonnummer 0900 123 123 0. Het AMK is een officieel meldpunt.

Als u vermoedt dat een kind wordt mishandeld
of verwaarloosd, kunt u altijd een melding
doen bij het Advies- en Meldpunt
Kindermishandeling.

Advies

Voor een adviesgesprek hoeft u de naam van het kind en van het gezin niet te noemen. Het AMK legt geen persoonsgegevens over het gezin vast. U hoeft ook uw eigen naam en functie niet te vermelden, als u dat niet wilt. Na een adviesgesprek onderneemt het AMK géén actie in de richting van het kind of het gezin. U blijft verantwoordelijk voor het al dan niet bieden van hulp.

Melding

Na een melding is het AMK verantwoordelijk voor het onderzoek en voor het in gang zetten van de vervolgstappen. Voor het doen van het onderzoek, heeft het AMK wel informatie nodig, zoals uw eigen naam, functie en adres, en (voor zover bekend) de naam en het adres van het kind. Beroepskrachten kunnen alleen in bijzondere gevallen anoniem blijven ten opzichte van het gezin. Als met u is afgesproken dat u anoniem blijft, dan zorgt het AMK er voor dat de ouders of anderen uw identiteit niet uit het dossier kunnen achterhalen.

Wat gebeurt er met een melding?

Na een geaccepteerde melding stelt het AMK een onderzoek in naar de gezinssituatie van het kind. Iedereen heeft het recht om informatie over een kind te verstrekken als het AMK daar in het kader van een onderzoek om vraagt. Ook hiervoor is volgens de wet geen toestemming nodig. Als het kind inderdaad in de knel zit, dan organiseert het AMK hulp om de situatie voor het kind te verbeteren.

Het AMK biedt zelf geen hulp, maar zorgt er wel voor dat de noodzakelijke hulp in gang wordt gezet. Het AMK is verplicht om u als de melder te informeren over de maatregelen die zijn genomen om de situatie voor het kind te verbeteren. U kunt het AMK verzoeken om u inzage te geven in het dossier, voor zover het dossier over u als melder of informant gaat. Blijkt uit het onderzoek van het AMK dat er geen sprake is van kindermishandeling, dan vernietigt het AMK alle gegevens meteen nadat het onderzoek is afgerond.

Het AMK doet aangifte bij de politie als het vermoedt dat een ernstig strafbaar feit is gepleegd en dat onderzoek van de politie noodzakelijk is voor de veiligheid van het kind.

Raad voor de Kinderbescherming

In ernstige gevallen meldt het AMK de kindermishandeling aan de Raad voor de Kinderbescherming. Zo kan de procedure voor een kinderschermingsmaatregel in gang worden gezet. Iedere beroepskracht heeft het recht om, ook zonder toestemming van de cliënt, informatie te verstrekken aan de Raad. Het gaat hierbij om informatie die noodzakelijk is voor de uitvoering van alle taken van de Raad. De Raad voor de Kinderbescherming kan er bijvoorbeeld in het kader van een onderzoek naar vragen. Als beroepskracht houdt u hierbij wel uw eigen verantwoordelijkheid.

U beslist zelf óf en welke informatie u verstrekt. U kunt hiertoe niet gedwongen worden. De Raad voor de Kinderbescherming heeft zelf geen 'loketfunctie'. Meldingen van kindermishandeling zullen door de Raad doorgaans worden doorverwezen naar het AMK.

Steunpunt Huiselijk Geweld

In alle grote gemeenten (centrumgemeenten) in Nederland is een Steunpunt Huiselijk Geweld (Steunpunt) te vinden. Dit is een laagdrempelig loket voor iedereen die met huiselijk geweld te maken heeft. Het Steunpunt is bedoeld om informatie en advies te geven over huiselijk geweld en om hulpvragen door te geleiden naar de regionale hulpverlening.

In alle grote gemeenten in Nederland is een Steunpunt Huiselijk Geweld te vinden.

Het Steunpunt richt zich niet alleen op slachtoffers, plegers en omstanders, maar ook op beroepskrachten. Een Steunpunt zal met de komst van de nieuwe Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling een officieel meldpunt worden voor huiselijk geweld. De meldingen die binnenkomen worden opgenomen en geregistreerd. De precieze invulling

die aan een SHG wordt gegeven, verschilt per regio. Sommige Steunpunten hebben met ketenpartners een interventieteam gevormd dat zelf hulpverleningstrajecten uitstippelt.

Andere beperken zich tot het doorverwijzen naar geschikte hulpverleningsinstanties. Elk Steunpunt is op de hoogte van de samenwerkingsverbanden die in uw regio op het gebied van huiselijk geweld bestaan. Zij zijn daar doorgaans ook zelf in vertegenwoordigd. Via www.steunpunthuiselijkgeweld.nl vindt u een Steunpunt bij u in de buurt.

Bellen kan ook: 0900 1 26 26 26.

Meldlijn M. (Meld misdaad anoniem)

M. is de meldlijn waar informatie over ernstige misdrijven anoniem kan worden doorgegeven. Anoniem melden kan alleen via het telefoonnummer 0800 7000, dagelijks bereikbaar tussen 08.00 tot 24.00 uur. Meldingen van politiemensen worden niet aangenomen, meldingen van andere hulpverleners wel. Medewerkers van de meldlijn M. zullen, bij een melding van huiselijk geweld en kindermishandeling, de beller eerst adviseren om het slachtoffer te overtuigen zelf aangifte te doen bij de politie. Soms is dat niet mogelijk. In schrijnende gevallen wordt dan – meestal bij de politie – melding gemaakt van de situatie. Een melding van Meld Misdaad Anoniem kan voor de politie een indicator zijn om een onderzoek te starten.

De politie

De politie is een belangrijke partner bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij heeft drie middelen in handen waarover de zorg niet beschikt:

De politie kan buiten de wil van het slachtoffer ingrijpen. Daarmee wordt het slachtoffer niet verantwoordelijk gemaakt voor de interventie.

Daderhulp kan, eventueel onder dwang, op gang worden gebracht. In de praktijk blijkt dat plegers van huiselijk geweld en kindermishandeling, eenmaal op het politiebureau, zeer ontvankelijk zijn voor het hulpaanbod.

De politie kent geen wachtlijsten. Zij heeft de mogelijkheid om in een crisissituatie direct in te grijpen. Dat is meestal het moment dat daders en slachtoffers het meest openstaan voor hulp.

Huiselijk geweld kan een strafbaar feit opleveren. Vermoedens ervan kunnen als zodanig bij de politie worden gemeld. Maar de geheimhoudingsplicht beperkt de mogelijkheden hiertoe. Het verdient daarom de voorkeur het slachtoffer te motiveren om zelf naar de politie te gaan. U kunt bijvoorbeeld voorstellen om mee te gaan naar het bureau.

Een beroepskracht die zich genoodzaakt ziet om de politie in te schakelen, maakt een zorgvuldige afweging (zie pagina 13). Het is van belang om te weten dat er een verschil is in het doen van een melding en het doen van aangifte.

Melding

Een melding kan mondeling of schriftelijk worden gedaan. U kunt bellen met 0900 – 8844 of u gaat naar een politiebureau. Meldingen worden vastgelegd in het registratiesysteem van de politie. Afhankelijk van de aard van de melding, wordt besloten of er vervolgactie wenselijk is. Met een enkele melding kan de politie op zich niet veel. Anders wordt het als meer, soortgelijke, meldingen over dezelfde persoon de politie bereiken. Dan kan de politie, met meer kansen op een vervolging, een onderzoek instellen, de betrokkenen daarmee confronteren en proces-verbaal opmaken.

Aangifte

Een aangifte is een melding van een strafbaar feit waarbij u de politie vraagt om een onderzoek in te stellen. Het is de start van een strafrechtelijk onderzoek. Een aangifte wordt op papier gezet waarna u gevraagd wordt die aangifte te ondertekenen.

De politie is verplicht om elke aangifte in ontvangst te nemen. Dat betekent overigens niet dat zij ook onder alle omstandigheden verplicht is opsporingsactiviteiten te ondernemen.

Hoofdstuk 4

Samenwerkingsoverleg

Een sluitend hulpaanbod is een voorwaarde voor de effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dat vraagt om afstemming tussen de professionals die bij een zaak betrokken zijn. Dit geldt met name in het kader van de Wet tijdelijk huisverbod die op 1 januari 2009 in werking is getreden en bij de invoering van de regionale aanpak kindermishandeling in de regio's. Zonder afstemming en overleg is goede hulpverlening niet mogelijk. Niet voor niets ontstaan steeds meer samenwerkingsverbanden rond huiselijk geweld en kindermishandeling. Wat voor de individuele hulpverlener geldt, geldt ook voor groepsoverleg: het uitwisselen van cliëntgegevens vraagt om zorgvuldige afwegingen.

Zonder afstemming en overleg is goede hulpverlening niet mogelijk.

Elke partij die aan een samenwerkingsverband deelneemt, heeft te maken met haar eigen privacyregelgeving. Die regelgeving loopt tussen de onderlinge partijen soms sterk uiteen. Daardoor kan de indruk ontstaan dat samenwerking niet mogelijk is. Deze conclusie is niet juist.

Wanneer gegevensuitwisseling tussen organisaties noodzakelijk is om een gezamenlijk doel te bereiken, is samenwerking wel degelijk mogelijk. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Er mogen niet meer gegevens worden uitgewisseld dan noodzakelijk is om het gezamenlijke doel te bereiken;
- De partijen die gegevens willen verstrekken, dienen te beschikken over een geldige grondslag in de voor hen geldende privacyregeling. U kunt in de Digitale Wegwijzer (zie bladzijde 27) de verschillende verstrekingsgrondslagen nazoeken.
- De verwerking van de gegevens moet voldoen aan de eisen die de Wet bescherming persoonsgegevens daaraan stelt. Dit gaat onder andere over het bewaren, het opvragen, het verspreiden, het afschermen en het vernietigen van gegevens.

Modelconvenant

Het ministerie van Justitie heeft een Modelconvenant gegevensuitwisseling aanpak huiselijk geweld opgesteld. Dit convenant is ook geschikt voor de aanpak van kindermishandeling. Samenwerkingsverbanden kunnen dit convenant als voorbeeld gebruiken om afspraken vast te leggen over hun samenwerking bij de aanpak van huiselijk geweld. Aan het modelconvenant zijn een document over privacyaspecten en een stappenplan voor de inrichting van gegevensuitwisseling bij samenwerkingsverbanden toegevoegd.

Het Modelconvenant gegevensuitwisseling aanpak huiselijk geweld is op de Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld, Kindermishandeling en Beroepsgeheim als download beschikbaar.

Het College bescherming persoonsgegevens (Cbp)

Het Cbp ziet er op toe dat persoonsgegevens zorgvuldig worden gebruikt en beveiligd. Het houdt toezicht op de naleving van wetten die het gebruik van persoonsgegevens regelen. Ook heeft het Cbp een informatieblad, "Informatie delen in samenwerkingsverbanden", ontwikkeld, dat op de website van het Cbp te vinden is.

Het gebruik van persoonsgegevens moet bij het Cbp worden gemeld³. Indien een verantwoordelijke of een brancheorganisatie een functionaris voor de gegevensbescherming heeft benoemd, kan de melding ook bij die functionaris gedaan worden. U kunt informatie opvragen over een melding bij het Cbp.

College bescherming persoonsgegevens

Telefoon: 070 888 85 00

Internet: www.cbpweb.nl

---

³ Hiervoor geldt een aantal vrijstellingen. Voor meer informatie zie www.cbpweb.nl

Alexander

Hoofdstuk 5

Hulp en advies

Digitale Wegwijzer

De Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld, Kindermishandeling en Beroepsgeheim is ontwikkeld voor professionals die met een geheimhoudingsplicht te maken hebben. Dit instrument maakt, per beroepsgroep, in een aantal stappen inzichtelijk welke informatie met anderen gedeeld mag worden en wanneer. Na het doorlopen van enkele vragen volgt een op maat gesneden resultaat. Van dit resultaat, inclusief de gemaakte keuzes, kan vervolgens een print worden gemaakt om aan het cliëntendossier toe te voegen. Ook is het mogelijk het doorlopen stappenplan naar een e-mailadres te versturen. De Digitale Wegwijzer is beschikbaar via de website www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl.

De Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld,
Kindermishandeling en Beroepsgeheim is
ontwikkeld voor professionals die met een
geheimhoudingsplicht te maken hebben.

Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin

De Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin (HPJG) verzamelt, analyseert en reageert op gesignaleerde privacyproblemen. Zo geeft de HPJG advies en informatie over privacy en gegevensuitwisseling aan instanties en beroepskrachten. De helpdesk is een samenwerking tussen de ministeries van Justitie, VWS en OCW.

De HPJG heeft op maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 12.00 uur telefonisch spreekuur. Het telefoonnummer is 070 370 45 69. U kunt uw vraag ook mailen naar privacyhelpdesk@minjus.nl. Zie ook www.justitie.nl/helpdeskprivacy.

Linktips

www.amk-nederland.nl

Deze website van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) bevat de contactgegevens van alle AMK's in Nederland. Tevens kunt u er verschillende informatiefolders en campagnemateriaal downloaden. De site bevat verder lijsten met weblinks voor kinderen en voor volwassenen.

www.huiselijkgeweld.nl

Deze website biedt slachtoffers van huiselijk geweld en organisaties die betrokken zijn bij de aanpak van huiselijk geweld concrete en actuele informatie. De website bevat nieuws en recente publicaties. Ook wordt informatie gegeven over de verschillende organisaties en projecten die zich in Nederland bezighouden met de aanpak van huiselijk geweld.

www.justitie.nl/huiselijkgeweld

Deze justitiesite bevat informatie over huiselijk geweld.

www.steunpunthuiselijkgeweld.nl

Deze website is speciaal in het leven geroepen ten behoeve van de publiekscampagne die in april 2007 is gestart, maar blijft ook na de campagne bereikbaar. De site geeft informatie voor slachtoffers, plegers en omstanders die met huiselijk geweld te maken krijgen. De boodschap van de site is dat iedereen, die op welke wijze dan ook met huiselijk geweld te maken krijgt, hulp kan krijgen.

www.justitie.nl/helpdesprivacy

Op deze justitiesite zijn alle producten, diensten en contactgegevens van de Helpdesk Privacy te vinden.

www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl

Op deze site is de Digitale Wegwijzer te vinden, die als hulpmiddel kan dienen om informatie wel of niet te delen.

www.jeugdengezin.nl

Deze website biedt u actuele informatie over de aanpak kindermishandeling en de aanverwante onderwerpen op het terrein van jeugd en gezin.

www.nji.nl

Op deze site kunnen beroepskrachten en andere volwassenen informatie en advies over de herkenning en aanpak van kindermishandeling vinden.

www.kindermishandeling.nl

Deze site is speciaal ingericht voor kinderen en jongeren. Hier zijn ook telefoonnummers te vinden voor hulp.

www.aanpakkindermishandeling.nl

Op deze site vindt u informatie over de regionale aanpak kindermishandeling; over het beleidskader van de landelijke invoering, de wijze waarop het Nederlands Jeugdinstituut gemeenten ondersteunt en de manier waarop gemeenten invulling geven aan de regionale aanpak.

www.meldcode.nl

Deze site biedt alle actuele informatie over het wetgevings- en implementatietraject van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Auteurs:

M.S. Kruijff, R. Keus, Tekstbureau Alfa Amsterdam, 2009.

Met medewerking van:

Robert Huiberts, vormgeving

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Justitie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

© Ministerie van justitie | Oktober 2009
Publicatie-nr. J-4215